

بسمه تعالی
معاونت آموزش
دفتر طرح و برنامه های درسی

استاندارد آموزش شغل

عنوان آموزش شغل

پشتی دوز

گروه شغلی صنایع دستی (بافت)

کد ملی آموزش شغل

۷-۵۴/۳۵/۱/۱

تاریخ تدوین استاندارد: ۹۰/۸/۱

مدت اعتبار استاندارد: از تاریخ ۹۰/۸/۱

تا تاریخ ۹۳/۸/۱

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

کد ملی شناسایی آموزش شغل : ۷-۵۴/۳۵/۱/۱

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته صنایع دستی (بافت) :

-فرشته ضرفامی مهر

-فاطمه عرفانی، کارشناس صنایع دستی، رئیس اداره آموزش معاونت صنایع دستی سازمان میراث فرهنگی

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شغل :

-اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان گلستان

فرآیند اصلاح و بازنگری :

-
-

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور ، پلاک

۲۵۹

تلفن ۹ - ۶۶۵۶۹۹۰۰

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci @ yahoo.com

تهیه کنندگان استاندارد آموزش شغل

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	مریم حاجی ابراهیمی	لیسانس	صنایع دستی	کارشناس صنایع دستی	۱۰ سال	تلفن ثابت : ۰۱۷۱۲۲۳۳۴۴۵ تلفن همراه : ۰۹۱۱۲۷۰۱۷۴۲ ایمیل : hajiebrahimi_maryam@yahoo.com آدرس : گرگان خ امام کوی کهن مجتمع شقایق واحد ۱۱
۲	شیوا عطایی عظیمی	لیسانس	صنایع دستی	کارشناس صنایع دستی	۷ سال	تلفن ثابت ۰۱۷۱۲۲۴۵۱۹۳ تلفن همراه : ۰۹۱۱۳۷۷۷۸۷۵ ایمیل : shiva_azimi2@yahoo.com آدرس : گرگان سی متری چاله باغ مجتمع ونوس
۳	زلیخا عادل	فوق دیپلم	بافته های داری	مدیر عامل شرکت تعاونی گل نگار	۱۵ سال	تلفن ثابت : ۲۵۲۴۲۳۲ تلفن همراه : ۰۹۱۱۱۷۱۹۷۹۲ ایمیل : آدرس : بندر ترکمن - پاسداران ۱۰
۴	تاج محمد شیخ	زیر دیپلم	-	پشتی دوز	۲۰ سال	تلفن ثابت : ۴۲۸۰۱۵۴ تلفن همراه : ۰۹۳۵۳۴۴۱۱۳۴ ایمیل : آدرس : بندر ترکمن انتهای خ شهید آنه قربان کله
۵	آرمین کاظمی طلاچی	کارشناسی ارشد	مهندسی مواد	کارشناس آموزش	۲ سال	تلفن ثابت : ۰۱۷۱۲۲۲۷۵۷۹ تلفن همراه : ۰۹۱۱۱۷۱۶۰۰۱ آدرس : گرگان اداره کل فنی و حرفه ای آدرس :
۶	فرهادشاد کام	کارشناسی	فیزیک	کارشناس پژوهش و برنامه ریزی	۱۲ سال	تلفن ثابت : ۰۱۷۱۲۲۲۷۵۷۹ تلفن همراه : ۰۹۱۱۹۷۱۰۲۸۶ ایمیل : آدرس : گرگان اداره کل فنی و حرفه ای

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود.(مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شغل^۱ :
پشتی دوز
شرح استاندارد آموزش شغل:
پشتی دوزی یکی از مشاغل مربوط به صنایع دستی است که شایستگی هایی از قبیل میزان کردن اولیه ، پشت زنی ، پرکردن پشتی، شکم دادن پشتی، دوختن لبه های پشتی و تزئین لبه پشتی را در بر می گیرد و با مشاغل گلیم باف، قالی باف، پلاس باف و جاجیم باف در ارتباط می باشد.
ویژگی های کارآموز ورودی :
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز : ندارد
طول دوره آموزش :
طول دوره آموزش : ۱۲۰ ساعت - زمان آموزش نظری : ۳۵ ساعت - زمان آموزش عملی : ۸۵ ساعت - زمان کارورزی : - ساعت - زمان پروژه : - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)
- کتبی : ۲۵٪ - عملی : ۶۵٪ - اخلاق حرفه ای : ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مریبان :
-لیسانس صنایع دستی یا نساجی یا فرش با ۱سال سابقه کار مرتبط - فوق دیپلم صنایع دستی با گرایش بافته های داری با ۲سال سابقه کار مرتبط -دیپلم صنایع دستی با گرایش بافته های داری با ۵سال سابقه کار مرتبط

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

پشتی ها قالی های کوچکی هستند که به صورت کیسه ای آماده می شوند و برای دوخت پشت آن معمولاً از جنس گلیم یا پارچه مخمل استفاده می شود که غالباً در مناطق عشایری و ترکمن نشین بافته می شود و برای تکیه دادن مورد استفاده قرار می گیرند.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

* مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :

- قالی باف درجه ۲

- قالی باف درجه ۱

- گلیم باف درجه ۱

- گلیم باف درجه ۲

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع .....

ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع .....

ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع .....

د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شغل

- شایستگی ها

ردیف	عناوین
۱	میزان کردن اولیه
۲	پشت زنی
۳	پرکردن پشتی
۴	شکم دادن پشتی
۵	دوختن لبه های پشتی
۶	تزئین لبه پشتی
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	

	زمان آموزش			عنوان : میزان کردن
	جمع	عملی	نظری	
	۲۲	۱۵	۷	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- چوب - میخ - چکش - آب - سطح رویی پستی منابع: - پستی دوزی معاونت صنایع دستی			۳	دانش : - طریقه نصب پستی بر روی چوب - نحوه نمدار کردن سطح پستی - محاسن میزان کردن پستی -
			۲	
			۲	
		۵		مهارت : - نصب پستی بر روی چوب ها - نمدار کردن پستی - یکنواخت کردن کشش سطح پستی
		۵		
		۵		
				نگرش : - -
				ایمنی و بهداشت : - توجه به نور کافی در محیط -
			توجهات زیست محیطی : - -	

	زمان آموزش			عنوان : پشت زنی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۹	۱۳	۶	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- چرخ خیاطی - نخ - پشم منابع: - جزوه پشتی دوزی - معاونت صنایع دستی			۲ ۲ ۲	دانش : -انواع پارچه های مورد استفاده برای پشتی دوزی(متقال،چلوار،مخمل و ...) - نحوه برش پارچه مورد استفاده برای پشتی دوزی -نحوه دوخت زنگوله به پارچه
			۳ ۵ ۵	مهارت : - برش پارچه مورد استفاده برای پشتی دوزی - دوخت لبه های پشتی با چرخ - زنگوله دوزی
	نگرش : -صرفه جویی در مواد مصرفی -			
	ایمنی و بهداشت : -توجه به نور کافی در محیط			
	توجهات زیست محیطی : -عدم مخلوط کردن زباله تر و خشک			

	زمان آموزش			عنوان : پرکردن پستی
	جمع	عملی	نظری	
	۲۱	۱۵	۶	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-میله آهنی				دانش : -انواع مواد پرکننده پستی (کارتن، کاه، پارچه و...)
- چکش			۲	-نحوه برش کارتن
- چوب			۱	-نحوه برش چوب
-کارتن			۱	-نحوه حجیم تر کردن پستی
-شانه تخم مرغ			۱	-نحوه قرارگیری چوب وسط پستی
- چوب			۱	
منابع:				مهارت : - برش کارتن - برش چوب - پرکردن پستی با کارتن - قرار دادن چوب ها در پستی (چوبهای کناری، چوب وسط)
-جزوه پستی دوزی		۴		
معاونت صنایع دستی		۴		
		۴		
		۳		
				نگرش : -صرفه جویی در مواد مصرفی
				ایمنی و بهداشت : - رعایت اصول ارگونومی
				توجهات زیست محیطی :

	زمان آموزش			عنوان : شکم دادن پستی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۸	۱۳	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- کارتن				دانش :
- نخ پلاستیکی		۱		- علت استفاده از ساندویچ
- چوب		۱		- نحوه کنترل لبه های ساندویچ (رعایت یکنواختی)
منابع:		۲		- نحوه قرار گرفتن ساندویچ ها در پستی
- جزوه پستی دوزی		۱		- نحوه محکم کردن جداره های پستی
معاونت صنایع دستی				مهارت :
		۴		- درست کردن ساندویچ
		۳		- ساندویچ گذاری
		۲		- محکم کردن جداره های پستی
		۲		- یکسان کردن سطح پستی
		۲		- قرار دادن چوبهای ۲ لبه پستی
	نگرش :			
	- صرفه جویی در مواد مصرفی			
	ایمنی و بهداشت :			
	- رعایت اصول ارگونومی			
	-			
	توجهات زیست محیطی :			
	- عدم مخلوط کردن زباله تر و خشک			

	زمان آموزش			عنوان : دوختن لبه های پستی
	جمع	عملی	نظری	
	۲۲	۱۶	۶	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
-نخ -سوزن رفو - پیچ گوشتی -انبر دست منابع: - پستی دوزی معاونت صنایع دستی				دانش :
			۲	- انواع دوخت(دندان موشی-زیگزاگ)
			۲	- نحوه ادامه دوخت در صورت پاره شدن نخ
			۱	- نحوه محکم کردن کوکها
			۱	-نحوه کشیدن سوزن
				مهارت :
		۶		- دوختن(زیگزاگ-دندان موشی)
		۶		- دوختن لبه پستی
		۴		- محکم کردن لبه پستی
				نگرش :
			-صرفه جویی در مواد مصرفی	
			ایمنی و بهداشت :	
			- رعایت اصول ارگونومی	
			- توجه به نور کافی در محیط	
			توجهات زیست محیطی :	

	زمان آموزش			عنوان : تزئین لبه پشتی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۸	۱۳	۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- پیچ گوشتی - انبر دست - سوزن - نخ - پشم های رنگی منابع: - پشتی دوزی معاونت صنایع دستی				دانش : - نحوه تزئین پشتی (زنگوله-آلاجا) - انواع رنگ های متداول در نوار های تزئینی - نحوه میزان کردن سطح پشتی
				مهارت : - درست کردن نوارهای تزئینی - دوختن نوارهای تزئینی - یکنواخت کردن سطح پشتی
				نگرش : - صرفه جویی در مواد مصرفی
				ایمنی و بهداشت : - رعایت اصول ارگونومی -
				توجهات زیست محیطی : - عدم مخلوط کردن زباله تر و خشک

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	چوب	مستطیل به طول پستی	۱۵ کیلو	
۲	کارتن	-	۱۵ کیلو	
۳	شانه تخم مرغ	-	۱۵ کیلو	
۴	جاجیم یا پلاس یا چلووار یا گلیم	60*40 سانی متر	۱۵ عدد	با توجه به ابعاد پستی در نظر گرفته می شود
۵	نخ کفاشی	-	۴۵ متر	
۶	تخته پاک کن ماژیک وایت برد	وایت برد قرمز، سبز، آبی، مشکی	۱ عدد از هر کدام ۱ عدد	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	کمان اره	چهار چوبه دار با تیغ چوب بر	۵ عدد	
۲	فنر ماشین	-	۵ عدد	
۳	کاتر	-	۵ عدد	
۴	قیچی	-	۵ عدد	
۵	سوزن	رفو(تمنه)	۵ عدد	
۶	پیچ گوشتی	-	۵ عدد	

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود .

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	پشتی دوزی	شیوا عطایی عظیمی ،مریم حاجی ابراهیمی	-	۱۳۸۹	گرگان	-

- سایر منابع و محتواهای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزوه	سال نشر	مؤلف / مؤلفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

ردیف	عنوان
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	